

СІЧЕНЬ 1978 JANUARY

ЮНАК

ЮНАКИ! — ЮНАЧКИ!

Маєте нагоду до **ПЛАСТОВОГО ЗАРОБІТКУ**
Потребуєте фондів на добру справу?
Хочете купити таборовий виряд?
Хочете придбати книжки до пл. бібліотеки?

Можете це здійснити **продаванням:**

1. **РИСУНКІВ** із ньянжої доби
"Во врем'я оно" (розмір 11×14 інчів)
2. **Українських перстенів** з пл. лілейкою, тризубом, написами "ГОТУЙСЬ", СКОБ.

По ближчі інформації пишуть:

О. KRAUS
2295 Portland Avenue,
Rochester, New York, 14617, U.S.A.

Згадайте, що читали це в "Юнану".

КУПУЙТЕ В НАС

ЯГІЛКИ

Олександра Бариліяка, Львів, 1932;
ціна книжечки: \$2.50. Адреса:
Plast Publishing, 2150 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1M8 Canada.

ПЛАСТОВА КРЕДИТИВКА в Торонті

на корисних умовах

- дає **ПОЗИКИ**
та
- **приймає ОЩАДНОСТІ.**
- Пластова Кредитівка міститься
у Пластовому Домі в Торонті.
- **Урядові години:**
вівторок і четвер 7-9 вечора,
субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont.
Phone: 769-9998

Пластунни і Пластунки в Торонті!

**СКЛАДАЙТЕ
СВОЇ ОЩАДНОСТІ
у Пластовій Кредитівці!**

Від 1 січня 1978 р. річна передплата "Юнана" коштує: США і Канада — \$10.00;
Австралія — рівновартість 10.00 амер. дол.; Австрія — 100 шилінгів; Аргентина
— 10.00 пезів; Німеччина — 15.00 нім. марок; Франція — 15.00 франц. франків;
Італія — 2,000 лірів. Велика Британія — 2.00 фунти

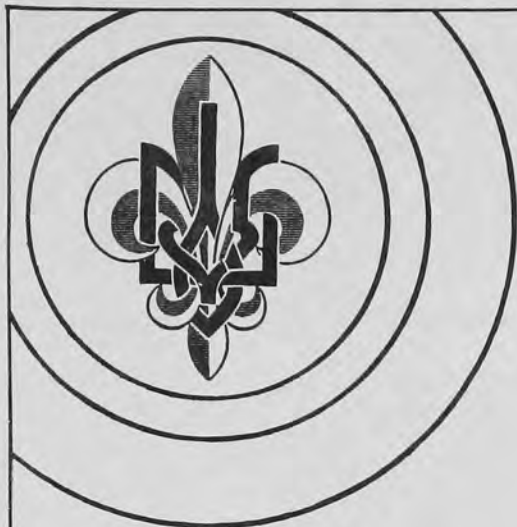
Ціна одного числа \$1.00.

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2150 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada Tel.: (416) 769-7855

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: YUNAK MAGAZINE, 2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada — Canada.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave, Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

Second class mail registration number 2185 ● Printed by Kiev Printers Ltd., 860 Richmond St. W., Toronto 3, Ont

"Юнак" — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця крім липня і серпня.
Видає Головна Пластова Булава.

Редагує колегія.

Головний редактор:

пл. сен. Ольга Кузьмович.

Члени редакційної колегії:

ст. пл. Уляна Близнач,

пл. сен. Тоня Горохович,

гетьм. вірл. Ксеня Одежинська,

ст. пл. Юрій Павлічко,

пл. сен. Олександра Юзенів.

пл. юн. Андрій Винницький

З М І С Т

- 2 Запалюємо Святвечірню свічку Головна Пл. Булава
- 3 Різдвяна вірша *
Шляхи А. Пясецький
- 4 Гутірна з юними друзями Подруга Гребля
- 5 Треба нам знати: 60 років Української
Державности Крути **
- 6 Крути (вірш) А. Гарасевич
Андрій Гарасевич *
Молоде перо: Любителям природи С. Демків
- 7 Заклик до пластунів ГПБ
Що знаєте про український національний гімн? *
- 8 Сучасні визначні українці —
Іван Кедрин-Рудницький О. Кузьмович
- 9 Народження правди О. Білозерський
- 10 Щедрик Г. Котович
- 11 Малий телеграфіст О. Коновський
- 12 Фоторепортер питає *
На день 22 Січня С. Гойдиш
- 16 Успіхи наших друзів — Руслан Логуш А. Винницький
- 17 Молоде перо: Пригоди космічного козака В. Мішалов
Несподівана лекція М. Гринь
Хочу стати пластункою М. Джулинська
- 19 "Шанель" Л. Ю.
- 20 Кутон філятеліста Б. Ямінський
- 21 Співаємо забуті пісні: Від синього Дону *
22 Матуральний вечір на КУ ім. В. Мороза Р. Хабурська
- 23 Хроніка
- 26 Листування
Полтавський Орел Ірця і Любця Завадівські
- 27-28 Рецензія на платівку, Замість квітів на могилу,
Датки на прес-фонд

● На обкладинці: Різдвяна картка — рисунок ст. пл. Мотрі Ходнонької-Раночої.

● Ілюстратори цього числа: пл. сен. Дарія Даревич,
пл. сен. Ярема Козак, ст. пл. Мотря Ходновська-Раноча.

● Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

ЮНАК

СІЧЕНЬ 1978 Ч. 1(172) РІК XVI

Інтернаціональне стандартно-серійне число,

0044-1384

ЗАПАЛЮЄМО СВЯТВЕЧІРНЮ СВИЧЕЧКУ!

Пригадуємо усім пластункам і пластунам, розсипаним по п'яти континентах світу, що цього року, як і минулими роками, знову усі "зустрічаємося" символічно 6-го січня, о год. 5-тій по пол. східно-європейського часу, коли в Україні сходить перша зірка, запалюючи Святвечірню Свічечку. У США і Канаді о год. 10 вранці.

У хвилині запалення цієї свічки, поодинокі чи у пластовому гурті, з'єднаймося думками і бажаннями з усіма близькими та далекими — родиною та друзями та поздоровімо їх із цим великим Святком.

СКОБ!

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Головна Пластова Булава

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

найсердечніші привітання з побажанням всього добра
— віри і запалу, щоб завжди була готовість і сила служити
Богові й Батьківщині —

Начальному Пластунові пл. сен. Юрієві Старосольському,
Головним і Крайовим та Станичним Пластовим Проводам,
Проводам Пластприяту
та усім Пластункам і Пластунам у світі,
а зокрема Пластовому Юнацтву, Співробітникам
і Передплатникам "Юнака"

ш л е

Реданція та Адміністрація "Юнака"

РІЗДВЯНА ВІРША

Добрий вечір, пане господарю,
і всі посполу в тім дому!
Ой, чи дозволиш, пане господарю,
Вірші казати, Христа прославляти?

Христос родився у Віфлеємі
при зорі ясній, в яскині бідній,
в білі пелени повився нині,
та й положився в яслах на сні.

З неба янголи святі злітали,
Слава во вишніх Богу співали,
Святі янголи пісню співали,
Діву Марію з Сином вітали.

Пастушки дари свої складали,
І тріє царі тут поспішали,
Ірод лукавий дуже смугився,
На сам спід пекла геть закотився.

Хай пропадає він там на віки,
Нехай не псує нам тут утіхи,
Ми всі радіймо нині согласно,
І колядуймо голосно, красно!

Я вас вінішую здоров'ям добрим,
Здоров'ям добрим і віком довгим,
Ой, дай вам, Боже, в городі зілля,
В городі зело, в хаті весело.

Ой, дай вам, Боже, в городі зілля,
В городі зілля, в хаті весілля.
А за тим словом будьте здорові,
Будьте здорові усі посполу,
Усі по сполу у цьому дому.
Дай Боже!

Вінішую вам, добрі люди, з тою колядою,
Як пташина на калині, як пташки весною.

ШЛЯХИ

Задивлений — заслуханий — стою:
Сріблиться сніг — горить на сонці самоцвіт —
Розстелений по горах вільно білий світ —
Затоплений в просторі й світлі.

Я чую музику морозу й тишини:
Дзвенить перлистий звук кристальних струн,
А відгомін ялиць зелених пісню завертає!
Дзвенить і в мене гомін — тихо слухаю:
Стукоче серце пісню струнами душі.

А сніг, розписаний писанням дивним,
мерехтить!

Горять в снопах іскор сліди лежат,
У синіх лініях чудовий круг блистить, —
Біжать вони туди — в безкраю далечинь
І губляться у срібній мряці, у безмежній...
На обрію темніє ХРЕСТ.

Ах так, це ж нині перший день РІЗДВА!
Там моляться всі люди по церквах,
Заносять всі турботи сірі в молитвах,
Благають помочі. Благати і мені,
В покорі слізній лиш молитву слати? — Ні!
Летить від мене думка сміла, як стріла,
До стін ЙОГО — ПОДЯКА промениста
За ці безмежно вдаль простелені шляхи,
За безмір радості та глибину життя!

Задивлений — заслуханий — стою.

пл. сен. А. Пясецький, "Дусько" ЛЧ*)

*) Його застрілили німці у листопаді 1942 року як закладника.

ІШОВ, ПЕРЕЙШОВ МІСЯЦЬ ПО НЕБУ (Старовинна колядка)

Ішов, перейшов місяць по небу
Святий Вечір! (приспів)
Да стрівся місяць з ясною зорьою.
— Ой зоря, зоря! Де в Бога була?
Де в Бога була, де маєш стати?
— Де маю стати? У пана Івана,
У пана Івана, да на його дворі,

А на його дворі, да у його хаті.
А у його хаті да дві радості:
Першая радість — сина женити,
А друга радість — дочку оддавати.
Сина женити — молодця Євмінка,
Дочку оддавати — молоду Настусю.
(Записав М. Максимович у 1827 р.)

Мова це коріння, що виростає з духа народу

Мова — витвір народного генія. Мільйони наших предків протягом тисячоліть творили її, плекали...

(Катерина Козуб)

Дорогі Юні Подруги і Друзі!

На зустрічі з шанувальниками мови (хоч уже кілька разів я плянувала гуторити з ними на іншу тему) проте і цим разом розмова наша була таки про мову.

— Ми вже стільки аргументів знаємо про потребу знання і вживання мови, стільки матеріалів про це в "Юнаку" поміщено хоч би цього року, що мені здається недоцільно про це тільки говорити, — почала Ірина. — Треба щось робити! Порадьмося, що треба і можна подати в пляні праці плекання мови у Пласті.

Я запропонувала, щоб кожний подав свої "ідеї". Це буде й перегляд того, що запам'ятали мої співрозмовники з наших розважань, наскільки практично зможуть підійти до цієї справи.

— Можна улаштувати дискусійну лаву на тему мови для старшого юнацтва, — подав Богдан.

— Пробуємо писати на сторінках "Юнака" у "молодому пері" на цю тему. Заохочуємо інших, просимо старших, щоб про це писали у пресі. Хай справа збереження мови буде постійно актуальною. Правда, старші пишуть, але хто з молодих, скільки нас читає пресу?... — відізався Роман, який читає пресу постійно і багато з неї користується.

— Складімо анкету в справі мови для юнацтва, зберімо інформації про думки і відношення загалу юнацтва до мовної проблеми, — озвалася Мирося.

— Треба принайменше двічі на рік проводити конкурси "До висот!" на тему мови, літератури й культури. Хай хоч ті, що добре вчаться в українській школі, мають нагоду перевірити своє знання про Українчу, — порадила Христя, сестричка, "грамотна", завзята виховниця.

— А на сходинах проводимо гутірки на теми прочитаних статей у пресі про учасників руху спротиву в Україні, про наше громадське життя взагалі, — відізвалася Оксана, що любить ходити на кожну українську імпрезу.

— А я думаю, що добре було б зорганізувати драматичний гурток у станиці й підготувати вистави. Добре було б, щоб ті юначки й юнаки, які мають драматичні здібності, які люблять театр, ставали членами театральних ансамблів, — порадила наша артистка Таня.

— А я кажу, що коли б кожні наші гурткові чи курінні сходини ми підготовляли і проводили так, як слід, коли б виконували всі вимоги проб і відповідно їх складали, мова була б живою у нашому пластовому житті, — зідхаючи сумно сказав Андрій — наш книголюб.

Було радісно й відродно слухати цих "ідей", усвідомляти, що юнацтво при відповідній допомозі своїх провідів у станицях може успішно протидіяти мовній асиміляції.

У кожному пластовім осередку знайдеться серед юнацтва гурт, який настільки національно свідомий, має таке чуттєве відношення до української мови як до рідної, що уважатиме основним у своєму пластуванні — дбати про розвиток української свідомості. Вона ж підвалина, а все інше — це надбудова. Можна формально складати проби, здобувати ступені, відзначення, відбувати всі табори, безліч мандрівок, вишколів, зустрічей, але не бути пластуном. "Пласт — це патріотичний улад, заснований для добра українського народу". Тож національна свідомість і її зовнішній вияв: рідна розговірня мова, дбайливість про її розвиток, а через мову і національної свідомості — це основне завдання Пласту, його підвалина.

Мої юні друзі розходились зворушені, підбадьорені. Я ж цілий вечір не могла відірватися від думки про мову, про її ролі у житті нашого народу, про ті мільйони наших предків, які тисячоліттями творили її, плекали.... Думала, що зробите для її збереження і розвитку, Ви Юні Друзі?

Скоб!

Подруга Гребля

60 РОКІВ ВІД ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

На 1978 рік припадає 60 років від дня проголошення Української Державности 22-го січня 1918 року на площі св. Софії у Києві.

Проголошено вільну Українську Державу у Четвертому Універсалі Української Центральної Ради відомими словами: "Народе України! Твоею силою, волею, словом стала на Землі Українській Вільна Українська Народня Республіка..." Цей Четвертий Універсал і ці його слова — це найважливіша подія в українській історії нових віків, і тому ми всі так святково її відзначаємо.

Однак при наших святкуваннях ми ніколи не можемо забути, що рівно рік пізніше, 22-го січня 1919 року, проголошено Акт з'єднання (соборности) всіх українських земель, об'єднаних в Українській Народній Республіці (центральної і східноукраїнські землі) і в Західно-Українській Народній Республіці (що була проголошена 1 листопада 1918 р. на південнозахідних українських землях) та створення єдиної, соборної, незалежної Української Народньої Республіки. При участі тисячів народу, військових частин, делегатів з усіх земель України Універсал Соборности проголосив: "В імені Української Народньої Республіки проголошує Директорія всьому Українському Народові велику подію в історії нашої Української Землі: від нині зливаються в одно віками відділені одна від ругої частини України: Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну Велику Україну...".

Саме через важливість цього Акту Соборности ми завжди святкуємо у нас ці дві події

разом і даємо їм назву Свято Державности та Соборности.

Цього року ми, пластуни, повинні особливо відзначити 60-річчя проголошення Української Незалежної Держави, а при цьому і з'єднання всіх її земель, бо це наявні докази державницького і соборного думання наших дідів і прадідів, що в таких тяжких обставинах створили для сьогоднішніх і майбутніх поколінь символ і доказ сили українського народу.

КРУТИ

У цьому році, коли відзначаємо святково 60-річчя Української Державности, проголошеної актом 4-го Універсалу 22-го січня 1918 р., припадає одночасно друга важлива дата, а це 60-річчя бою під Крутами.

Крути — це була залізнична станція на Чернігівщині на лінії Москва — Бахмач — Київ, де 29-го січня 1918 року відбувся славний бій сотні Юнацької Школи ім. гетьмана Б. Хмельницького, сотні Студентського Куреня Стрільців та чоти Гайдамаків з большевиками, які наступали на Київ. Опір цих сотень — усе разом 600 бійців проти 4 тисяч большевицького загону — та їхня геройська оборона спинили на кілька днів здобуття Києва большевиками, що мало важливий вплив на успішне закінчення берестейського договору.

Але не менше значення було моральне, особливо тому, що тут стануло до нерівного бою з большевиками 600 молодих українців, студентів шкіл у віці 17-18 років, і половина їх загинула враз із командиром Студентського Куреня сотником Омельченком.

Їхня геройська оборона української держави стала символом для цілої української молоді.

Тому після першої світової війни на Західній Україні день 29 січня був Святом Крут, але й Святом Молоді. Його відзначали особливо всі студенти та пластуни різними способами. Більшість студентської та пластової молоді перетворювала в тому 24-годинну голодівку, як знак жалоби, у той день не відбувалося ніяких забав чи веселих вечорів, а завдяки тому, що про бій під Крутами постало багато поезій та творів, Свята Крут мали звичайно дуже гарні програми у виконанні молодих сил. Цей звичай молоді відзначувати роковини бою під Крутами відновлено і після другої світової війни на нових місцях поселення, а пластуни повинні його особливо плекати.

Андрій Гарасевич

КРУТИ

*Земля дрижала. Схід вогнем горів.
Сурмили сурми. Гримали гармати.
А в їх очах вогнистих та завзятих
палав святий, благословенний гнів.*

*Ишли, де білість снігових полів,
де смерть взялася з вітром танцювати.
Свистали кулі... Рвалися гранати,
— і постаті майнули в вир вогнів.*

*І прогоріло... Порохом зайшло...
Могилок триста заросло травкою.
А ти, як все, усміхнене село
сниш сині сни в солодкому спокою.*

АНДРІЙ ГАРАСЕВИЧ

Саме проминуло рівно тридцять років як у німецьких Альпах загинув смертю альпініста молодий поет-пластун — Андрій Гарасевич.

Він, який розпалював серед наших пластунів захоплення високогірськими мандрівками, який сам відбув їх десятки, згинув "гірською смертю" спинаючись на східну стіну гори Вацмансфрау біля Берхтесгадену.

Ця сумна подія сколихнула була в тому часі усіма пластунами і цілою нашою спільнотою тому, що так передчасно й трагічно закінчив життя не лише молодий, зразковий пластун, але й дуже надійний поет.

Надгробна плита на могилі Андрія Гарасевича, яну відновили ст. пластун з Німеччини.

Його вірші увійшли в літературу та появилися зібрані у книжці п. н. "До вершин", яку видали пластун з куреня УСП-ів "Сіроманці" в 1959 р.

Цей, створений у 50-их роках курінь старших пластунів, обрав собі А. Гарасевича за свого патрона, та тому і подбав про видання його поезій.

Сьогодні тодішні старші пластуні захоп-

лені Гарасевичем як людиною, мандрівником і поетом — вже поважні сеньйори з іншими зацікавленнями. Але на їх місце прийшли нові покоління молодих пластунів — ентузіастів високогірських мандрівок, що відбувають високогірські пластові табори та зустрічі.

І вони повинні знати про Андрія Гарасевича, який перед 30 роками, як вони сьогодні, захоплювався цим спортом, і не забувати його самотньої могили у підніжжі грізних, але пре-гарних Альп.

Франц Кокольський

МОЛОДЕ ПЕРО

ЛЮБИТЕЛЯМ ПРИРОДИ

Цілий день ми перебували на хуторі. Працювали над машинерією, косили траву, направляли старе авто. Піт лився з чола. Під вечір всі ми були дуже втомлені. По вечері я чомусь не знав, чого чіпитися — було запізно йти на воду, а затепло ловити рибу. Я взявся і пішов на прохід. Ішов-ішов по головній дорозі далі й далі від хутора. Я й не спостерігся, як вийшов уже на горбок. З горбка обернувшись, закримітив, що на хуторі засвітили вже світло. Це мене здивувало, бо з горбка ще сонце різало очі, а за горбком вже темно. У горах це нормальне явище, бо коли сонце сідає за горою, то воно наче ховається за велику заслонку. Зачудований я перейшов до річки і сів. У воді я побачив відбиток місяця крізь галуззя великого дуба. Дуб легенько хитав головою і шелестів, наче проказував вечірню молитву.

Дивний спокій сідав на горбках з роскою. Я сидів і дивився у воду, ніби чекаючи якоїсь перерви в тиші... Вечірній мир падав далі й далі, я відчував його довше й довше...

Швидко по сумерку стало холодно, і я мусів йти до хутора. Відчуття великі й тиша йшли зі мною.

Степан Демків

Орест Гаврилюк

СИМФОНІЯ НОЧІ

*У великому місті ніччю
Гудуть мотори транспортів
Свище поїзд на шинах,
Цокають машини заводів.*

*На закостенілі вулиці
Падуть перші промені сонця —
Співає птиця на гілці в парку:
Ранок.*

ЗАКЛИК

до всіх пластунів у вільному світі

Ідучи слідами попередніх років та вшановуючи заяву нескореного Вячеслава Чорновола і всіх тих, які караються по советських тюрмах, психушках і засланнях за людські права і волю України, звертаємося до Вас відзначити день 12 січня 1978 року одноденною голодівкою та писанням петицій. Таким чином ми всі у вільному світі хоч частково прилучимося до тих, які в ім'я любови і самовідречення віддали все для рідного краю.

Саме виконуючи цей свій головний обов'язок любови і вірності Батьківщині, закликаємо все пластуństwo у вільному світі прийняти 12 січня як День Солідарности з нашими переслідуваними жертвами советського режиму.

Тому доручаємо, всім пластовим проводам.

1. Вияснити молоді причину Дня Солідарности.

2. Провести в дні 12 січня одноденну голодівку серед старшого пластуństwa і сеніорату, як теж серед старшого юнацтва від 14-го року життя.

Гроші, заощаджені голодуючими пластунами, переслати до Крайових Пластових Старшин, які передадуть їх Головній Пластовій Булаві, як дар Пласту на акцію допомоги переслідуваним на Україні та їх рідним.

3. Проводячи цю голодівку при своїх щоденних зайняттях, звернути на неї увагу місцевих чужинців, вияснити її причину, щоб збільшити число прихильників міжнародної акції в обороні українських в'язнів у Советському Союзі.

Закликаємо всіх пластунок і пластунів, а одночасно запрошуємо всіх членів інших українських молодечих організацій прилучитися в дні 12 січня 1978 року до новонародженої традиції та цим дати доказ нашим братам і сестрам в Україні, що вони не самі у своїх змаганнях за волю і справедливість.

С К О Б !

За Головну Пластову Булаву:

пл. сен. Л. Романків
голова

пл. сен. В. Яворський
ген. секретар

пл. сен. С. Рубель
Кер. Вих. Дії

ЧИ ЗНАЄТЕ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ГИМН?

Розуміється, усі наші читачі знають, що українським національним гімном є "Ще не вмерла Україна" — але напевно не всі знають, як і коли цей гімн постав та хто його автори.

Отож слова до нашого гімну написав П. Чубинський у 1862 році, правдоподібно на засланнях на Сибірі. Музику до цих слів склав спершу Микола Лисенко, а опісля о. Михайло Вербицький. Пісня поволі здобувала популярність і в 1864 році її вперше відспівано в українському театрі у Львові, а в 1884 її вперше видруковано з музичним оформленням о. М. Вербицького.

Як національний гімн "Ще не вмерла" був затверджений 1918 року за гетьманської Української Держави, і з того часу його виконували на всіх національних святах. Його грала навіть німецька оркестра поруч німецького національного гімну, коли вітали в Берліні гетьмана Павла Скоропадського. "Ще не вмерла Україна" признали також гімном на Карпатській Україні в 1939 році.

Розуміється, тепер на Україні наш національний гімн заборонено співати; від 1950 року впровадили там гімн УРСР "Живи, Україно", який однак дуже рідко виконують.

"Ще не вмерла Україна" є справді всеукраїнським гімном хоча б і тому, що слова до нього склав полтавець Павло Чубинський, а музику — син галицької землі, о. М. Вербицький. Треба вам знати, що М. Вербицький є також композитором другої по "Ще не вмерла" найбільше знаної і святочної української пісні, а саме "Заповіту" Тараса Шевченка.

На могилі о. М. Вербицького тепер стоїть пам'ятник, який при великому здвизі народу, численних хорів та українських музик посвячено у селі Млини 1934 року.

Крім "Ще не вмерла Україна", характер гімнів мають ще дві інші напевно вам відомі пісні, а це пісня до слів І. Франка "Не пора" і молитва О. Кониського "Боже великий, єдиний"...

Українці в Америці давніми роками часто співали пісню "Далека Ти, а близька нам, кохана вітчизно"... слова якої склав поет Василь Щурат, а музику композитор С. Людкевич. Тепер, однак, не чуємо її часто.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦІ

ЖУРНАЛІСТИКА

Іван Кедрин-Рудницький

Коли в 1978 році ми будемо часто згадувати великий момент з української історії ХХ-го сторіччя, тобто 60 років від проголошення Української Державности, певно й не подумаємо про те, що між нами живе ще багато свідків того славного 22-го січня 1918 р.

Одним з них, який багато писав на цю тему, є широко відомий в українській спільноті,

високої класи журналіст і публіцист редактор Іван Кедрин-Рудницький. Уродженець Галичини, він молодим студентом переживав бурхливі роки Першої світової війни в Україні і був живим свідком проголошення 4-го Універсалу на площі св. Софії у Києві, як також інших важливих історичних подій.

Слухати його цікавих розповідей про ці так близькі серцю кожного українця події — це немов вивчати історію з живого джерела. Здається, що цей виїнятковий дар цікавого розповідача получений з журналістичним талантом ред. І. Кедрина-Рудницького. Він пише так цікаво, як і розповідає, а при тому все реалістично, часто хоч критично, але й з почуттям гумору.

Ред. І. Кедрин-Рудницький був довгі роки співредактором найбільшого галицького щоденника п. н. "Діло" (від 1922 р. аж до 2-гої світової війни), а тут на американській землі щоденника "Свобода" (від 1953 — 1973 рр.). Як політичний журналіст і публіцист, він завжди бере живу участь у політичному й загально-громадському житті нашої спільноти. Перебуваючи від 1949 року в США, був тут постійно активний у Спільноті Українських Журналістів Америки, тричі обраний її головою, є тепер її почесним головою.

Поруч незлічимої кількості статей, І. Кедрин-Рудницький написав ряд праць, які появилися у книжковій формі. Минулого року появилися друком його спомини п. н. "Життя — Події — Люди", які посвятив м. і. "молодшому поколінню, яке не знає України, — для інформації і науки...".

Справді, коли в майбутньому хтось з наших теперішніх молодих читачів буде студіювати історію України ХХ-го сторіччя, ця книжка дасть йому неоцінену скількість матеріялу та живе тло до повного образу й розуміння політичного і культурного життя українців цієї доби.

О. Кузьмович

Пластун є ошадний...
(4-та точка пластового Закону)

*... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: Кредитівка "Самопоміч"
558 Summit Ave., Jersey City, N. J. 07303*

НАРОДЖЕННЯ ПРАВДИ (Українська різдвяна легенда)

Як згрішив Адам, так темно зробилося людям, що в пітьмі не знали, де Правда, і дуже мучилися. Коли вже страждання були завеликі, янгол сповістив Марію, що вона породить Христа, який відкриє людям очі на Правду і дасть їм силу поборювати всю неправду і насильство.

І зачули про те, що народиться Правда, бідні люди і зраділи. Зачув про те цар Ірод і всякі багачі, і всі вони дуже посмутіли.

Як Христос народився, зійшла зоря з неба на землю. І сходять ангели з неба на землю поміж людей і натягають серця їх у струни і бренькають по тих струнах. Котре серце заграє радістю в один звук з ангольськими хорами, тому вони відкривають дорогу до Віфлеєму, де Марія породила Христа. А котрі серця налиті кривдою людською і неправдою, то не чують янгольських хорів і не бачать зорі, яка веде до Віфлеєму, до стайні убогої, де народилася Правда.

Ніч від тої зорі стала така ясна, що видно було через стіну в кожній хаті, що в середині робиться, і видно було в кожнім серці, чи воно тишиться народженням Правди, чи смутиться.

Донесли цареві Іродові, що в його царстві десь народилася Правда, що від неї всі люди будуть щасливі.

І цар Ірод розлютився:

— Що мені з того, — сказав, — що всі стануть щасливі і рівні? Тоді я не буду панувати!

Але що він міг знати, коли він не розумів мови янгольських хорів і в своїх палатах не бачив зорі, яка зійшла над Віфлеємом. Він закликав тоді всіх архиєреїв і наказав їм у вчених книгах розвідатися, що там написано про прихід нової Правди на землю.

Виступив тоді найстарший архиєрей Каяфа і сказав, що Правда має народитися у Віфлеємі.

Почервонів з люті цар Ірод і прикликав своїх слуг та наказав їм сердито:

— Ідіть усіма шляхами до Віфлеєму і ви-

губіть усіх дітей до другого року життя. Вільно вам минати тільки панські палаци.

Довідалася Марія, що цар Ірод звелів убити її сина, але запізно. Коли Марія втікала з Віфлеєму, слуги Ірода обставили всі дороги та поребили засідки у лісі.

Утікає Марія зі сином на руках днями і ночами, рівним полем і горами, аж забила у глибокий бір. А серце в Марії б'ється, а ноги в Марії вгинаються з утоми. Де стане Марія ногою своєю, там зеленіє попороть, а де впаде її срібна сльоза, там розквітають конвалії. Здоганяють Іродові воїни туй-туй Марію, а далі стають і кажуть:

— Була зима, як вона почала втікати, а тепер, бач, літо! Куди, куди нам до того, щоб її зловити!!?

Аж у самім найглухішій борі вони натрапили на її слід і стали здоганяти. І вже були б її допали, аж Марія глип: на боці розбійницька яскиня. Кинулась вона туди і молить-голосить:

— Захуйте мене, люди добрі, перед ворогами.

А в ясині була тоді прокажена розбійницька мати й мила прокажену свою дитину.

— Якже ж ми тебе захуємо, — каже, — бачиш, ми прокажені. Може, твої вороги не ввійдуть, бо будуть боятися зарази, але ти і твоя дитина все одно пропащі.

А Марія тоді весь бір перед яскинею засіяла рясними конваліями і заговорила:

— Скупайте ви мою дитину разом з вашою прокаженою, аби я була безпечна, що її ніякий воїн не рушить своїм списом, бо буде боятися зарази.

Положила Марія свого сина в одну купіль з прокаженою дитиною, аж тут надбігають воїни Іродові та й стали:

— Тікаймо, — кажуть, — з того місця, бо тут розбійницька яскиня, та ще й до того всі прокажені.

І втікли. Нахилилася Марія над шапником, у якому купалася її дитина з прокаженою, і усміхнулася до свого щастя. А від того усміху прокажена дитина стала здоровою.

Коли розбійники повернулися до ясині, побачили оздоровлену дитину, самі стали здорові, і від того часу стали на прагматичний шлях.

А цар Ірод погіб у ганьбі й пониженні.

І ліс загомонів янгольськими хорами.

І між людьми вселилась Правда.

О. Білозерський

ЩЕДРИК

Різдвяні колядки й пісні... Ще далеко до Різдва вже їх чуємо в радіо і по крамницях. Колядки, які є популярні на цьому континенті, походять від різних народів: багато їх з Англії, Франції, Австрії (славна "Сайлент найт"), з Іспанії, а з України "Щедрик", який тут знаний як "Carol of the Bells".

"Щедрик" це давня щедрівка, яка звеличує хазяїна, його родину й челядь у повній вірі, що це може принести щастя й багатство.

Щедрик, щедрик, щедрівочка, прилетіла ластівочка,
Стала собі щебетати, господаря виникати:
Вийди, вийди, господарю, подивися на кошару,
Там овечки покотились, а ягнички народились.
В тебе товар весь хороший, будеш мати мірку грошей,
Як не гроші, то полова, в тебе жінка чорноброва.

Дуже мало українських мелодій так добре знані в неукраїнському світі, як "Щедрик". Як це сталося?

Для хору уклав цю давню щедрівку наш композитор Микола Леонтович (1877 — 1921). Його обробка була зовсім оригінальна, бо він доручив провідну мелодію не тільки сопранам, але й теж альтам та тенорам, а це творило дуже ефективний хоровий звук.

Після проголошення Української Народньої Республіки композитора Олександра Ко-

шиця іменовано головою Музичного Відділу при Міністерстві Виховання. Кошиць організував Український Національний Хор, який 1919 року під його керівництвом виїхав у концертну подорож по Європі, а опісля 1921 року до США, а далі до Мехіко, Куби, Бразилії й Аргентини. Понад тисяча концертів цього хору, що в різних часах свого існування (1919 — 1926) нараховував від 35 до 75 членів, здобули скрізь тріумфальні успіхи для української народньої пісні й хору.

Коли Кошиць подорожував з хором по США, музичні критики часто спеціально прихильно вирізняли і твір, і виконання "Щедрика", а американський учитель P. J. Wilhousky написав англійські слова до мелодії "Щедрика" (не переклад з української!), і ця пісня стала популярною "Carol of the Bells". Може, колись Вас, юначки й юнаки, хтось запитає про походження цієї колядки, може, колись доведеться Вам дзвонити до радіостанції й спростовувати, що це старовинна українська, а не російська колядка!

А може, навіть хтось з Вас хотів би пошукати у старих газетах у бібліотеках рецензії про концерти цього нашого такого славного хору? Це справді було б цікаво переслати до "Юнака".

Ст. пл. Галя Котович, Едмонтон.

КОЛИ НЕ БУЛО З НАЩАДА СВІТА (Старовинна колядка)

Коли не було з нащада світа,
Тоди не було неба, ні землі,
А но лем було синєє море,
А серед моря зелений явір.
На явороньку три голубоньки,
Три голубоньки радоньку радять,
Радоньку радять, як світ сновати:
— Та спустимеся на дно до моря,
Та дістанеме дрібного піску,
Дрібний пісочок посієми ми:
Та нам ся стане чорна землиця,
Та дістанеме золотий камінь,
Золотий камінь посієми ми:
Та нам ся стане ясне небонько,
Ясне небонько, ясен місячик,
Ясен місячик, ясна зірниця,
Ясна зірниця, дрібні зізодчки.

(Записав І. Вагилевич у 1830-х роках
у с. Кальниці, Галичина)

Малий телеграфіст

Денікінський наскок був такий наглий, що ціла команда залізничної станції й не стямилася, коли і як дісталася станція у ворожі руки. Склад команди був, правда, невеликий, бо тільки десятник з кількома стрільцями, які, проти сотні московських крісів, не могли нічого вдіяти, але полоненим стрільцям лице паленіло з сорому, що дали себе так легко підійти. А ще й жах угризався їм у мозок, що ніхто з них не встиг попередити команди сусідньої залізничної станції про небезпеку. А на сусідній станції стояли потяги з рештками амуніції для армії, що знесилена, крок за кроком, відбиваючись від сильного напору ворожої кінноти, відступала на захід.

З полоненими стрільцями сидів і залізничний урядовець. І його не минула доля стрільців. З ним було найгірше, бо проти нього зверталася вся лють переможців. Сиділи всі під сторожею та ждали, поки їх відішлють до командування армії.

А там... Бог зна, яка доля судилася полоненим! Хвилини тягнулися полоненим у роки, а в їх мізках блукав усе докір, що не виконали свого обов'язку — не повідомили дальшої станції про небезпеку.

Нараз... Мов гострим ножом урізався хтось у серця полонених. Почули в сусідній кімнаті розмову старшин ворожого відділу, що треба б зателефонувати до сусідньої станції, щоб прислали всю амуніцію. Це мало бути нібито від наших частин, що змагаються з ворогом, який наступає. Заляканими очима дивилися полонені один на одного, у безсиллі затискали руки. Дрижали, що ось-ось станеться, що за півгодини навіть ці останки амуніції, які ще є, опиняться в руках ворога...

І саме тоді нагодився Богданко — син залізничного урядовця. Він у часі наскоку денікінців кудись був заметушився, а тепер з'явився знову. Плентався по станції, де його ніхто не займав, бо хто б там звертав увагу на десятилітнього хлопчину. Ходив і сам не знав, що має зі собою робити. Мама в нього давно не було, померла ще з початком війни. А батько — сидить там під сторожею та пильно дивиться на сина, наче зором хоче йому щось сказати. Богданко дивився на батька: спершу не розумів, чого хоче. Але дивився пильно. Врешті побачив, що батько кивнув легко головою в бік тієї кімнати, де був телеграфічний апарат. Потім почав вистукувати пальцями по своєму коліні, немов телеграфував. Богданко дивився пильно, немов хотів відчитати

з батькових рухів, чого він хоче. Батько все ще указував очима в один бік та вистукував пальцями по колінах, а потім підвів очі та зором показав Богданкові москалів. І далі знов стукав пальцями по своїх колінах.

Врешті Богданко зрозумів, чого від нього хочуть. Непомітно кивнув батькові головою, закрутився по кімнаті та висунувся надвір.

**

Обидва денікінські старшини не могли спершу погодитися, чи телефонувати до сусідньої станції, а як уже вирішили, виявилось, що апарат попсований. Треба було направляти, а тимчасом надворі зчинився крик, що приловили якогось шпигуна Петлюри. Старшини вирішили справу відкласти на пізніше, а замкнувши двері на ключ, побігли надвір.

А в ту мить, як вони вийшли, крізь вікно це від подвір'я вскочив до кімнати Богданко. Крадькома, потихенько, щоб ніхто не бачив, підбіг до телеграфічного апарату, перекутив ключем та почав легко вистукувати сусідню станцію.

— Жме-рин-ка, Жме-рин-ка, Жме-рин-ка!.. стукотів малими пальцями.

Мовчанка.

— Жме-рин-ка, Жме-рин-ка! — стукотів знову.

І нараз обхопив його страх, що, може, він це зле робить, може, не так як треба кличе... Але ні, Богданко бачив не раз, як це робив батько, а телеграфічну абетку знав уже від двох літ.

І знов:

— Жме-рин-ка... Жме-рин-ка...

Нарешті сусідня станція відгукнулася.

— В о р о г у н а с, в о р о г, — стукотіли дрібні пальці швиденько, — п о м о ч...

**

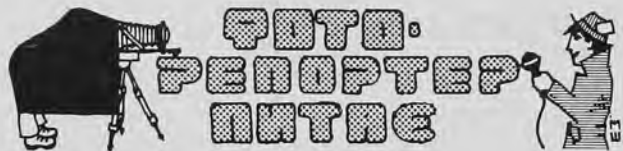
Далі не довелося вже Богданкові телеграфувати. Тверда московська рука вхопила хлопчину за волосся і жбурнула його в кут кімнати. І до вух полонених донісся крик катованої дитини. Сльози напливали їм до очей, але обличчя їм повеселішали.

Останки амуніції були врятовані!

Із збірки "За Україну"

* Денікінці — члени російських збройних сил під проводом ген. Денікіна у першій світовій війні, у 1919 році почали наступ на Україну.

Куди Ти хотів би поїхати?

Пл. розв. Юрко Пивоварів, 16 років, гурток "Кобри", 9 Кур. УПЮ, Нью-Йорк.

На вакації я б хотів поїхати до Австрії, Канади, Японії та на Україну. В Австрії та Канаді я б хотів побачити гарні краєвиди та дихнути чистим повітрям. Японія цікавить мене своєю архітектурою і модерними будівлями, про які вчуся в школі.

На Україну їхав би тому, щоб побачити батьківщину моїх батьків, про яку так багато чую та вчуся у школі.

Пл. розв. Марко Івасиків, 16 років, гурток "Кобри", 9 Кур. УПЮ, Нью-Йорк.

Я дуже хотів би поїхати до Фінляндії. Там можна мандрувати по лісах, плисти човном поміж скелями та віддихати справжнім свіжим повітрям. Там також можна б вправлятися в лещатарстві, риболовстві та в альпіністиці. У Фінляндії життя спокійне і повільне, це також причина, чому я хотів би там бути.

Пл. розв. Роман Канюга, 16 років, гурток "Кобри", 9 Кур. УПЮ, Нью-Йорк.

Я дуже хотів би відвідати Іспанію. В Іспанії є чудова погода, приємні люди, гарні дівчата і всі вмюють грати на гітарах. У цій країні кожний може добре відпочити. Крім цього, мене цікавить культура Іспанії та її релігійне життя. В Іспанії є також добрі школи, зна-

ні в цілому світі. Іспанія має теж добрі солянки вина.

Пл. уч. Мирон Мирон, 15 років, гурток "Кобри", 9 Кур. УПЮ, Нью-Йорк.

Я хотів би відвідати Канаду тому, що там є дуже гарні краєвиди. Я хотів би там таборувати і ловити рибу. Я люблю бути серед природи і люблю бути серед друзів, а в Канаді маю доброго товариша, якого хотів би відвідати.

Пл. розв. Зенон Білевич, 16 років, гурток "Кобри", 9 Кур. УПЮ, Нью-Йорк.

Я дуже хотів би поїхати на вакації на Багамські острови, щоб плавати в морі, опалюватися і лежати на пляжі. Якби мені хтось подарував велику суму грошей, я б поїхав з товаришами і з нашими дівчатами до стеїту північного Нью-Йорку.

Ваші заощадження складайте, а позички на всякі потреби беріть у фінансовій установі, що їй на ім'я:

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"САМОПОМІЧ" У ДІТРОЙТІ**

ТРИ БЮРА ДЛЯ ВАШИХ ПОСЛУГ

НА ЗАХОДІ МІСТА
7346 Michigan Avenue
At Tarnow
Detroit, Michigan 48210
Tel.: 841-2390

У ВОРРЕНІ
28792 Royan Road
Warren, Michigan 48092
In The King Plaza Just South of 12 Mile Rd.
Tel.: 573-7074

ГОЛОВНЕ БЮРО
11838 Jos. Campau Avenue
Hamtramck, Michigan 48212
Tel.: 891-4100

Щадіть — Позичайте — Обезпечуйтеся.

На день 22 січня

У 1978 році саме на день 22-го січня припадає 60-річчя Української Державности та проголошення 4-го Універсалу. Ці роковини будуть святкувати особливо величаво не лише українські громадські організації у вільному світі, але також усі пластуни та пластунки, як члени цієї української спільноти. Отже подаємо на сторінках "Юнака" монтаж пл. сен. Е. Гойдиш для використання нашим юначкам і юнакам у підготовці Свята Української Державности. Ми певні, що він стане у пригоді в тих пластових з'єднаннях, де не так легко знайти матеріали і скласти відповідно гарну програму на це свято.

Заповідач (юначка або юнак) стоїть з боку сцени (підвищення), а біля його (її) стіп сидять дівчата.

У півколо на залі розставлені юнаки і юначки, які будуть представляти героїв новітньої доби. Зі середини залі виходять юнак і юначка, стають напроти, тримаючись за руки.

Заповідач:

Стрінулися двоє,
Вона молода, немов весна чарівна,
Він стрункий, високий, немов легінь з
полонини.
Взялися за руки й усміхнулися одне
до одного
відблиском весняного сонця.

Дівчина:

Здоров, мій Друже кучерявий.
Щаслива, що зустріла Тебе!

Хлопець:

І я щасливий, моя Ти Мріє дорога,
І я щасливий, що зустрів Тебе.

Дівчина:

Про що розказуватимеш мені сьогодні?

Хлопець:

Про Україну, про нашу далеку
Батьківщину,
А Ти що розкажеш мені?

Дівчина:

Я теж про Україну!

Хлопець:

Я і думав так.

Дівчина:

Я розкажу Тобі про Її красу, а Ти?

Хлопець:

Я про Її велич і Її славу!

Заповідач:

І сіли обоє зачиглені одне в одне,
Заслухані в свої слова.

Дівчина:

Часами у снах я бачу, що там далеко за
морями, за високими горами, є Чарівний

Край, що Україною зветься!

Там шумлять старезні ліси, там журчать
сріблісті ріки і з шумом вливаються до
Чорного моря.

Там золотисті лани колишуться під
подувам вітру, там пахне степ шовковою
травою, а над ним царює голубе небо.

Хлопець:

Голубе, як Твої очі.

(Група дівчат потихесенько починає співати)

Дівчина:

Слухай! Чи чуєш?

(пісня Писаний Камінь)

Заповідач: (слова М. Кульчинського)

Пісне моя українська,
Моя муко! Моя любо! Моя згубо!
Ти народила на світ мою свідомість,
випестила і понесла в безкраї страждань
і радощів. Почувши Тебе на чужині, я лину
на Твій поклик — бо то був поклик крові.
Довкола зникло все, бо у всьому була Ти.
Я жив Тобою, я кохав Тебе. Ти дала мені
хвилини, що стануть моєю вічністю, стала
сенсом мого існування.
Ти вивела мене з хаосу пристрастей,
бажань хисткого, незрозумілого й
байдужого світу на світлу і ясну дорогу
любоби до людей, до рідної землі. Стаю
навколішки, цілую руки і схиляюсь назав-
жди в пошані перед Тобою, мамо! Молюся,
що над моєю коліскою не линуло
чужинських слів і чужинських пісень.
Схиляюсь перед Тобою, тату, що не дав
згаснути полум'ям рідної пісні в моєму
серці.

Дівчина:

Яка чудова українська пісня!

Хлопець:

Наша пісня.

Дівчина:

То пісня рідної землі! Рідних синів і доньок
українського народу.

Заповідач: (слова із статті про Симоненка у
збірці "Берег чекань")

Легко і просто називати себе сином народу,
важко і далеко не кожному випадає щастя
бути достойним цього високого імени.
Легко і просто говорити про свою любов
до України, важко і не кожному вдається
справді любити її.

Хлопець:

Багато велетнів духа видала наша земля.
І любили вони свою землю, боролися

проти ворогів, що з усіх боків нападали на неї.

Дівчина:

Боролися зі зброєю в руках,
боролися словом.

(Слова Лесі Українки)

Де тії струни, де голос потужний,
Де тее слово крилате,
Щоб заспівали про все лихоліття
Щастям і горем багате —
Щоб понесли все приховане в мечах
Геть на простори, майдани,
Щоб перекласти на людську мову
Пісню, що дзвонять кайдани?
Гей, блискавице, громова сестрице,
Де ти? Розбий змії чари!
Хай ми хоч раз заговоримо громом,
Так як веснянії хмари.

Пісня — “Зірвалася хуртовина”

Заповідач:

І пішли, пішли сини соколи боротися за
рідну землю і понесли в серцях
материнські слова.

(Симоненко — слова із вірша “Лебеді материнства”)

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.
Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

(далі пісня до слів Симоненка “Лебеді материнства”)

Заповідач:

(Уривок із Стефаникового твору “Сини”)

Тату, тепер ідемо воювати за Україну, за
яку Україну? І він підняв шаблею грудку
землі та й каже: “О, це Україна. Землю
нашу ідем від ворога відбивати. Дайте
мені, каже, білу сорочку, дайте чистої
води, щоби я обмився, і будьте здорові”.
“Сину, кажу, та є в мене менший від тебе
Іван, бери і його на таке велике діло.
Добре, каже, тату, підемо оба.

Як мати це почула, зблідла і здавалося,
що її очі випали і покотилися, як мертве
каміння по землі. Світло на її чолі погасло.
Рано сини оба виходили, а мати оперлася
на ворота та й не говорила, але дивилася
якби з далекого неба. Я зняв її з воріт і
крикнув за синами — “Андрію, Іване, взад
не йдіть — за мене пам’ятайте, — бо я сам,
Ваша мама на воротах умерла”...

(Гомін дзвонів — зразу дуже тихесенько)

Заповідач:

Сповнилася мрія українського народу.

(Уривок із вірша “В Україні дзвони дзвонять”,
Петро Ямняк)

В Україні дзвони дзвонять,

Свято Волі для усіх.

В блиску саява грають тони,

Ген лунає Волі сміх!

Яка радість — вулицями Києва ідуть,
спішать люди. Кидаються собі в обійми,
радісно викрикуючи — Чи знаєте, ми
вільні, — а дзвони в Софії безперервно
дзвонять, дзвонять, дзвонять і не
перестають.

(Проголошення IV Універсалу на тлі звуку
дзвонів).

Український Народе!

Твоєю силою, волею, словом утворилася на
українській землі свободна Українська
Народня Республіка. Здійснилася давня
мрія Твоїх батьків, борців за волю
робочого люду!

Від нині Українська Народня Республіка
стає самостійною, від нікого незалежною
вільною, суверенною Державою
Українського Народу.

Заповідач:

А дзвони дзвонять, дзвонять, дзвонять і не
перестають.

(уривок з вірша О. Олеса)

Яка краса відродження країни!

Ще рік, ще день тут нісся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом круїни

І тужно дзвін старий по мертвому гудів.

Пісня — “Живи Україно, живи для краси”

(Дзвони поволі втихають.)

(Уривок із “Прологу” до “Мойсея”)

Франко

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Заповідач: (уривок із вірша Ю. Липи
“Сімнадцятий”)

Вперед, Україно! В тебе тяжкі стопи.

Пожари хат димляться з-під них.

Ні Росії, ні Європі

Не зрозуміти синів Твоїх —

Тарас Чупринка (М. Маморський, “Слово про
вірний ліс”)

В лісовій зеленій тіні, в замаскованій
землянці,

Там при свічці командири радять раду
за столом,

А між них Тарас Чупринка, командир —
душа повстанців

Із орлиним мужнім серцем і задуманим
чолом.

Ожили в холоднім ярі завзятуці
Гайдамаки,
Вдарив на ворожі танки у Карпатах
чорний ліс.
В лютий бій пішли відважні сотні Хріна
і Бурлаки,
Славний Шелест вивів сотні з густих
поліських ліз.

Заповідач:

“І пішли вони” — пісня

Ліна Костенко (вірш “Степи”)

Зелений степ — ні дерева, ні нивки.
Блакитний степ — ні хмар, ні голубів.
Червоне сонце
Незастиглим зливком
Пливе повільно поміж двох степів.

Заповідач:

Це Україна. Ось послухаймо, що написали
про свій зв'язок з Україною сучасники
Василь Симоненко і Валентин Мороз:

Симоненко:

Україно, Ти моя молитво,
Ти моя розп'юка вікова.
Громотить над світом люта битва
За Твоє життя, Твої права.

Валентин Мороз (лист, писаний до сина 3 січня
1974 р.: “Гостинець”)

Валентин Мороз у своєму листі до сина —
творі під назвою “Гостинець” признається
з яким радісним хвилюванням чекає він
появи сина з відвідинами його в тюрмі.
Сина уявляє він “золотим птахом з далекої
Волі”, згадує, що від першого дня синов-
го життя він тривожився — з чим прийде
до нього? Хотів бути для сина дужим і
міцним, чистим і твердим, людиною, як
кремінь, що може творити фортеці в чи-
стих душах. І ось третього січня 1974 року,
коли синові сповнилося 11 років, Мороз
дав йому свій подарунок, — свою духову
силу.

Ще день, ще ніч — завтра...

Увійдеш до мене із серпневого дня засма-
глий, чорноокий, у вишиваній сорочці з
темногарячими грудьми.

У холоді сирих вуглів, у ненагрітому цар-
стві сірого зимна — явишся мені золотим
птахом далекої Волі.

Колись... ти тоді один день прожив на світі,
і світ перемінився на велику пісню, а в ме-
не перший раз ворухнулася тривога: з чим
прийду?

Бо вже є ти — а я ще ніякий.

Бо вже є ти — а я ще випадковий.

Бо вже є ти — а я ще не став собою.

Ти розгорнув у мені крила, а крила то нес-

покій. І вже ніколи не гамувалася тривога:
з чим прийду?

Так я викував дужість, бо є ти,
Вже маю з чим увійти до тебе,
Винесу худу постать тобі назустріч, —
тверду і тонку, як гартоване лезо.
Ще винесу радість від того, що я чистий.
Ти вже підеш, а я щось візьму від тебе,
щось дуже своє і знайоме, — і понесу в
тюремній ночі...

Ще день, ще ніч — завтра...

Вже маю з чим увійти до тебе.

Дівчина:

Це не казка, а дійсність.

Хлопець:

Це нинішня Україна.

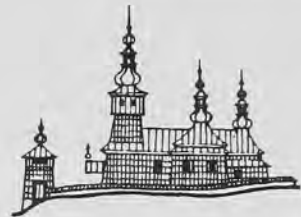
Дівчина:

Добраніч, сонечко; ідеш на захід, ти бачиш
Україну, привітай!

Заповідач:

І взявшись за руки, змішалися з юрбою,
яка не знала, що їхні серця лучила Велика
Любов до їхньої Батьківщини.

Пл. сен. Е. Гойдиш

Микола Руденко

ОСОКОРИ, ОСОКОРИ

Осокори, осокори

Та рожеві тучі,

Та навкруг зелені гори

Та високі кручі...

Як би в житті я не хворів —

Я до вас прилину.

Я знайду між осокорів

Росяну краплину.

А в краплині — тихі зорі,

Світанкова й пізня,

Літні вечори прозорі

Та дівоча пісня.

Я над берегом Дніпровим

Вип'ю, ніби ліки,

Ту росинку —

і здоровим

Буду я навіки.

(“Переклик друзів”, Київ — 1954)

УСПІХИ НАШИХ ДРУЗІВ

МИСТЕЦЬ-МАЛЯР РУСЛАН ЛОГУШ

У червні 1977 р. я був на виставці Руслана Логуша в галерії КУМФ. Коли я дивився на його картини, я мав враження, що дивлюся на роботу визначного і серйозного маляра. Але я знав його як мого старшого приятеля, завзятого пластуна юнака, що їздив знаменито на лижах, ходив зі мною на мандрівки і стріляв зі мною з "двадцять двійки". А тут він уже справжній мистець!

Руслан Логуш народився 4-го червня 1950 року у Монреалі. Починаючи ще з передшкілля, Руслан залюбки малював, що попало. Коли він мав 6 років, він одержав перше місце у конкурсі, в якому брали участь учні з понад сто шкіл, за намалювання української різдвяної картки.

У середній школі він був відповідальний за мистецьке оформлення річного альманаху. У 1966 р. він, працюючи після школи, розмалював величезний стінопис (21 на 7), про який була стаття у часописі "Монреал Стар".

Руслан спершу хотів бути архітектором, але шкільний дорадник відраджував йому, намовляючи на малярство. Руслан послунав поради і поступив на факультет мистецтва в "сер Джордж Вілліамс" Університеті у Монреалі. У 1972 р. він закінчив студії і почав самостійно шукати за різними формами мистецтва. Він потрапив на шовкодрук і дуже ним захопився.

Починаючи від 1971 р., Руслан брав участь у різних збірних виставках, українських і міжнародних. Він брав участь у збірних виставках у Монреалі, у Парижі і в багато інших містах. У 1973 р. він мав свою першу індивідуальну

виставку в Оттаві, на якій була серія соняшників (100) і серія, присвячена українському орнаментові. Наступні виставки були в Торонто, Вінніпегу та Міннеаполісі, де він виставляв разом із Софією Ладом та Юліаном Колесарем. На цих виставках картини були переважно української тематики, виконані різною технікою: оліями, акриліками, пастелями, а зокрема шовкодруком. Найпопулярніші з них були: "Гуцулка з люлькою" і "Старий козак".

У 1974 р. Руслан виїхав до Марокко, щоб познайомитися з марокканськими орнаментами, які, на його думку, подібні до українських. Руслан вважає, що ця подібність спричинена космічними променями.

Була виставка у Торонто в галерії КУФМ — перша, на якій Руслан мав тільки одну тему: космос. На виставці було приблизно 20 шовкодруків. На кожному малюнку була принаймні одна куля, а то й дві, три чи більше, і всі вони виглядали, як планети в космосі. Тло Руслан виконав надзвичайно вдало, бо кольори тла ступнево переливаються з одного кольору до другого. Руслан змальовує ці картини кольорами, які, як він знає, мають вплив на людину, тобто: червоні, зелені і сині та їх відміни. І справді: кулі на малюнку начебто оживають і виглядають, немов у трьох вимірах. Руслан вірить, що рух планет впливає трансформаційно на землю, і тому він цю серію картин називає "Трансформація".

Мені ця виставка надзвичайно подобалася, бо кожний малюнок — це ніби вікно у всесвіт.

Андрій Винницький

Купно і продаж реальностей
Офіця (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж
мортгеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED
Realtor — Insurance Agent
527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555
4984 Dundas St. W. Etobicoke — Tel.: 236-2666
INSURANCE:
2336-A Bloor St. W. — Toronto — Tel. 763-5666

Закликайте Ваших друзів і приятелів
передплачувати і читати «Юнака»!

Віктор Мішалов

ПРИГОДИ КОСМІЧНОГО КОЗАКА ЗОРЕСЛАВА ОРЛЕНКА

Рік 3572-й. Час — 14.00, 17 година.

Місто Новокиїв, на планеті Січ III, в сузір'ї Оріон, 30 тисяч мільйонів світлових років від сонячної системи. Космічний козак Зореслав Орленко готується до старту атомічних моторів космічного коня "Відбій".

Уже почався рахунок, і Зореслав швидко перевіряв контролі, щоб усе було гаразд. Хвилини падали в безвість: 4... 3... 2... 1... 0... і кінь рушив, як швидка й міцна стріла. Так Зореслав почав свій похід.

Уже 200 літ нападали на їхній повіт дикі нелюди-розбишаки терататари. Люди їх дуже не любили й боялися їх, хоч пробували кілька разів заспокоїти їх і мирно жити з тими дикунами. Але спроби вийшли невдалими, і терататари продовжували свої напади. Вони щоразу все руйнували, чоловіків і жінок винищували, а дітей брали в рабство. Часто скидали бомби й немилосердно бризкали озотним прсмінням, знищуючи безліч людей.

І от тепер Зореслав ішов рятувати свою батьківщину, щоб розбити ворогів і здобути козацьку славу. Перед ним прослалась довга дорога: має кілька тижнів летіти. Час проводив у грі на електричній кобзі, співав або курив люльку. Іноді вип'є чарку горілки й заспіває пісню "Козак відлітає, дівчинонька плаче" або новішу — "Ой, у небі три космостанції".

Якраз по двох тижнях після виїзду біля сузір'я Великого Ведмеда зустрів Зореслав загін терататарів. Як вони побачили, що перед ни-

ми тільки гуляє один космічний козак, то всі кинулись на нього. Хоробро бився Зореслав, але тяжко битися, коли десятеро напали на одного. Та Зореслав добре знав старі козацькі звичаї в боротьбі й хоробрість, а до того був спритний і розумний. Як почав їх сікти атомовою шаблею та озотним пістолем, то майже всіх понищив, а решта повтікали з переляку.

Досі Зореслав завжди виходив з боїв переможцем, але цього разу і він був тяжко поранений, а один терататарський кінь вдарив його ззаду й попсував йому атомний мотор. Тому він відразу повернув назад, щоб не зустрітися з іншим загonom терататарів.

Тяжка дня нього була ця дорога, але добрий козак не боїться небезпек і труднощів. Із славою повернувся він додому, де бучно зустріли його побратими-козаки та всі люди. Побувши трохи на Січі III, видужавши від ран та розповівши всім про свої космічні пригоди, він знову вирушив у похід на боротьбу за свою країну.

Отак проводив своє героїчне життя космічний козак Зореслав.

Ст. пл. Віктор Мішалов, 17 років, студент, кер. молодечої капелі бандуристів (7-15 років)

Оповідання відзначене на 3-му конкурсі молодечої творчості, який організував Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка в Мелборні.

НЕСПОДІВАНА ЛЕКЦІЯ

Два тижні тому в нашу класу принесли й повісили багато картин. Ніхто не знав, звідки вони взялися. Зразу всі прилипли до них і почали вибирати ті, які кому найбільше подобалися. Я завважила багато хвилястих ліній на цих картинах. Ці картини мені нагадували декорації, які я бачила в деяких хатах і в нашій хаті також.

Минулого тижня таємнича поява картин виявилася — мгр. Марія Охримович має нам розповісти про українське народне мистецтво. У творчості Гоголя ілюстрації зроблені у стилі

народного мистецтва. Цей стиль пов'язаний з барокком. На них видно вплив італійської архітектури. Декорації ці були виконані не тільки на папері, але на тканинах, різьблені в дереві, на писанках і на кераміці.

На Полтавщині тепер є школа, яка навчає малювати стилем народного мистецтва. Тематика дуже українська. В одній хатці на комині рисунок квітки у вазонку, а на бігунцях — ціла доріжка квіточок. Піч так само дуже розмальована. Дуже популярними є птахи — півники, кури, соловейки, а крім того, коза-

ки, кобзарі, соняшники часто виступають у нашому народному малярстві.

Народні мистці з Петриківської школи на Полтавщині дуже спопуляризували українське народне мистецтво, про нього знають і поза Україною. Тетяна Пата має особливо гарну картину — пташечка сидить на комині. Ціла

картина заповнена червоною калиною. Інша картина — це козак Мамай з кобзою в садочку. А садочок зелений, зелений!.. Інша картина — каштани над Дніпром. Вода така синя, синя!

Кольори на картинах дуже яскраві. Але є кілька білого кольору. Білий колір навіває тишу. Одна картина — це сніг, інша — білі лебеді на синій воді.

Картина Біласа, відомого маляра, що живе на еміграції, зображує коло дівчат і хлопців; вони в русі — в танці на весіллі. Показує він радісні обличчя людей на весіллі.

Нам показали ще картини Никифора з Криниці — славного примітивіста. Він малював себе самого в різних обставинах. На одній картині він як король, на другій — єпископ. Малює він без кольору.

Лекція Марії Охримович дала нам багато цікавого. Я певна, що всі ми дуже скористали з неї. Дякуємо нашій Гості за те.

Марійка Гринь

М. Джулинська

ХОЧУ СТАТИ ПЛАСТУНКОЮ (На мелодію "Хочу стати Чорноморцем")

Хочу стати пластункою
хочу стати
хочу стати пластункою
їдь на табір їдь

Мама каже їдь на табір
мама каже
мама каже їдь на табір
їдь на табір їдь

з'їхалися ми на табір
з'їхалися
з'їхалися ми на табір
їдь на табір їдь

прийшов час нам злізти з ліжка
прийшов час нам
прийшов час нам злізти з ліжка
їдь на табір їдь

не могли ми встати з ліжка
не могли ми
не могли ми встати з ліжка
їдь на табір їдь

вже пора нам від'їжджати
вже пора нам
вже пора нам від'їжджати
їдь на табір їдь

ЗАГАДОЧНІ КВІТИ

Два хлопці-близнюки принесли цю китицю квітів у вазі з днем народження до своєї тітки. Тітка поставила квіти на столі. Але чи бачите, де в них заховані обличчя близнюків?

ПЕРША ПРОБА:

“ШАНЕЛЬ 5”

Надя ще в п'ятницю побачила в домівці нового старшого пластуна. Стояв у групі молодших “Хрестоносців”, і коли Надя розмовляла з Юрком, помітила, що й він кілька разів поглянув на неї. У суботу, коли переходила домівкою в гурті своїх новачок, він стояв, оточений роєм новачків.

— Братчику, як ти називаєшся? — питали то один, то другий.

— Називаюся Ігор, Ігор, Ігор, — відповів кожному зокрема. Побачивши Надю, усміхнувся і сказав: “Скоб, сестричко!”

— Готуйсь, братчику! — відповіла.

У суботу, вдень св. Миколая, сестрички приготувляли залю і сцену для “Гостини св. Миколая у пластунів”. Вже від ранку ліпили на “небо” срібні зірки, прибирали срібним папером санчата, тляли білий папір на “сніг”...

— Де ж ті братчики? Вони нам ніколи не помагають... — час-до-часу нарікала котрась із сестричок. Подруга гніздова тільки потакувала. Та ось на сходах почувся тупіт, сміхи, крики і до домівки зайшли братчики. Надя втішилась, бо був і Ігор.

— Найвищий час, друзі, — трохи з докором заговорила до них сестричка гніздова. — Тут стільки роботи, а вас немає.

— Ой, сестричко, — весело вияснював Юрко, — ми ж мали такі важливі змагання!

— Гей, дівчата! — хвалились. — Ми побили Філядельфію!

Тоді аж нагадалось сестричкам, що справді того дня відбувались якісь там змагання між старшими пластунами двох сусідніх станиць.

— О, Боже! Це вже друга година! Ану до роботи! — перервала розмови сестричка гніздова.

Братчики почали вішати “небо”, уставляли ялинки, сестрички прибирали залю. Ось відкрились двері, і в них появилась перша мама, що принесла до “небесної канцелярії” дарунок для своєї дитини.

О год. 3-ій все вже було готове. Сестрички й братчики сиділи біля вікна і пили каву. Надворі стемніло, в домівці пахло ялинками, і Наді було так приємно.

О год. 4-ій зала вже була набита битком — діти, новацтво, мами, батьки, бабусі, теті...

Гасне світло і розсувається завіса. На сцені — св. Миколай і ангели — в небі. На залі за-

плакала якась дитина, але її заспокоїли, і знову тихо. Св. Миколай радиться ангеликів, кому що подарувати — хто був чемний і помагав мамі, хто українські книжечки читав, а хто в домівці папірчики позбирав. А ось один ангел каже, що рій “Незабудьки” вислав українські книжечки дітям у Бразилії...

— Але Ірчик не хоче читати “Готуйсь”! — підбіг рухливий чортик з різкою...

Надя сиділа на підвіконні, а біля неї примостилися Ігор і Юрко. Коли чортик робив на сцені багато руху, Ігор нахилився до Наді і шепнув:

— А що, якби ми пішли завтра в кіно? Можеш?

Надя почервоніла, але було темно, то можна було червоніти. А що на залі знову було тихо, то не мусіла зараз відповідати. Правду сказати, то Надя ще ніколи з хлопцем сама нікуди не ходила, бо ще ніхто її і не просив. Було трохи страшно. Про що вона буде з ним говорити, вона ж його майже не знає.

— Не можу, — обернувшись трішки до нього, шепнула.

Св. Миколай вже роздавав дарунки. Діти кричали, розглядали пакуночки, порівнювали одні з другими.

— А тут я маю дарунок: “Для найкращої сестрички Наді”, — прочитав напис на пакунку св. Миколай. Надя підійшла до сцени і взяла маленький пакунок. Св. Миколай погладив її по голові, а новачки плескали в долоні.

Надя вже не повернулась до Ігоря, а пішла за сцену. І так вже все кінчилось і треба було все приводити до порядку.

— Від кого це може бути, — приглядалась карточці і незнайому почеркові.

— “Найкращій сестричці” писало. — Це мусіло бути від Ігоря. Відкрила пакуночок — це була пляшка “Шанел 5” — перфума. Сховала до торбинки і взялась до порядкування крісел. Ігор знову підійшов до Наді. — Направду не можеш? Іде дуже гарний фільм, — заговорив.

КУТОК ФІЛАТЕЛІСТА

10 РОКІВ ПРАЦІ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ФІЛАТЕЛІСТІВ АВСТРІЇ

Союз Українських Філ. Австрії відзначив своє 10-річчя інтернаціональною виставкою поштових марок, у якій взяли участь українські філателісти з Канади, США, Британії і, розуміється, Австрії. Також дирекція австрійської державної пошти та почесний президент СУФА, віденський архієпископ і кардинал Франц Кеніг виставляють свої збірки.

Виставка відбувалася від 25 до 27 листопада в залі близько церкви св. Варвари. З її нагоди австрійська державна пошта заінстальовала спеціальний поштовий відділ, у якому відбивали двомовні печатки на всі поточні марки Австрії. Перша представляє різдвяну зірку над дерев'яною церковцею в Гантері, США, а друга “ювілейна”, присвячена 85-річчю почесного президента СУФА Патріярха Йосифа І. З нагоди цих печаток СУФА випустила також святочні листівки та коверти. Листівки з різдвяною маркою та спеціальною різдвяною печаткою і “першоднівкою” (ціна 2.50 дол.) та коверти зі знімкою Патріярха Йосифа І і “ювілейною” печаткою (ціна 2 дол.) можна замовляти в СУФА. Адреса:

Ukr. Briefmarkensammlerverein in Österreich
Schönlaternstraasse 7/O, A-1010 Wien,
Austria, Europe

Як вже раніше повідомлено, СУФА з нагоди свого ювілею випустив також двомовний німецько-український альманах, у якому є ці-

— Ну, добре. Зустрінемося під домівкою, — відповіла і швидко пішла до сестрички гніздової щось питати. Серце стучало голосно, і здавалось, що всі дивляться на неї і всі читають карточку від Ігоря. Коли вже гасили світло, до домівки прибігла задихана новачка Христя. Забула тут свою шапочку. Надя віднайшла шапочку і заклала Христуні на голову.

— Сестричко Надю, чи ви задоволені дарунком? — хитро усміхаючись, запитала Христуня.

Надя здивувалась, не зрозумівши, а тоді здогадалась.

— О так, дуже, дуже дякую. Я так люблю “Шанель 5”! — відповіла. І навіть не була розчарована, що це не від Ігоря, але від новачок, бо ж завтра піде з ним у кіно.

каві статті з ділянки культури, історії, релігії та загального життя української громади у Відні. Ціна альманаху 10 дол.

Ст. пл. Борис Ямінський

СПІВАЄМО ЗАБУТІ ПІСНІ

Коли в цьому році відзначаємо таку важливу подію, як 60-річчя Української Державності, треба нам пригадувати собі не лише історію боротьби українського народу за незалежність, але також літературу про ці часи, як теж пісні, які так численно поставали і які всі співали. Багато з цих стрілецьких та патріотичних пісень були давніше загально знані серед юнацтва і їх співали всі пластуни. Але з роками нові пісні повстанські чи романтичні з України прийнялися серед молоді, а про ті інші зовсім забуто.

Вистачає сьогодні переглянути пластові співанники "В дорогу" чи "У мандри", а побачимо, як багато пісень сьогоднішньому юнацтву зовсім незнані і ніхто їх уже не співає.

Саме в цьому році добра нагода вивчити принаймні декілька давніх, "забутих" пісень. Їх будемо подавати на сторінках "Юнака", щоб улегшити юнацтву та впорядникам шукання.

ВІД СИНЬОГО ДОНУ

Слова: О. Кобець
Муз.: М. Гайворонський

Ходом

Ми діти України, широких степів,
Ми завжди готові до бою.
За правду, за волю, за славу батьків
Наш прапор леліє горою.
Сини України! Ставаймо вільні
Під прапор ідеї одної —
Зберем з поля рідного квіти рясні
В вінок України вільної.

84 РОКІВ СЛУЖБИ НАРОДОВІ! 1894 - 1978

**ХРИСТОС РОДИВСЯ!
З РІЗДВОМ ТА НОВИМ РОКОМ
вітаємо**

**НАШИХ КАНАДСЬКИХ ЧЛЕНІВ
І ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО**

**а зокрема зорганізованих у рядах УНСоюзу
пластових Юнаків і Юначок**

**ТА ЗАКЛИКЕМО ТИХ, ЯКІ ЩЕ НЕ Є ЧЛЕНАМИ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ**

**І НЕ КОРИСТАЮТЬ З ЙОГО ГОСПОДАР-
СЬКИХ І КУЛЬТУРНИХ НАДБАНЬ, ЩОВ ВКЛЮЧИ-
ЛИСЯ І ПРИДВАЛИ ДЛЯ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ
КОНЕЧНЕ ЖИТТЄВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РАЗОМ
З НАЙСТАРШОЮ УКРАЇНСЬКОЮ УСТНОВОЮ
У СВІТІ РОЗБУДОВУВАЛИ НАШІ НАЦІОНАЛЬНІ
ТА ГОСПОДАРСЬКІ НАДБАННЯ.**

ЗАКЛИКЕМО

батьків, опікунів і родичів
пластових малят у віці 0 до 15 років
забезпечити їх у УНС (для них особливо
корисний забезпеченевий плян TP-65),

**ТІЛЬКИ У ВЕЛИКІЙ ГРОМАДІ МОЖЛИВІ ВЕЛИКІ
ДОСЯГНЕННЯ.**

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Український Народний Союз

**КАНАДСЬКЕ
ПРЕДСТАВНИЦТВО
КАНЦЕЛЯРІЯ:**

ЦЕНТРАЛЯ:
30 Montgomery St.,
Jersey City, N. J. 07302
Tel.: (201) 434-0237
(201) 434-0807

2323 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6S 4W1
Tel.: 767-3817

МАТУРАЛЬНИЙ ВЕЧІР НА КУРСАХ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. В. МОРОЗА В ТОРОНТІ

У школі завжди чомусь сиділа я в першій лавці, під рукою вчителів, і частенько мені падала додаткова робота — таблицю почистити, задачі позбирати, задачі пороздавати і тим подібне.

І за тією традицією припала мені честь мати слово на нашому матуральному вечорі. Придумати це слово було важче, як здати матуру, бо до матури були книжки, вчителі, часто й батьки. А тут осталась я сама.

Думаючи над словом, я пригадала перші дні в школі. Які були таємничі, загадкові — що буде? яка кляса? які діти? Одначе дійсність не була такою, якою була уява.

Скінчилось механічне навчання літер, складів, слів. Швидко й гладко пройшли роки Рідної Школи. У них ми виростили не тільки фізично, але й розвинулись духово. Ми почали відчувати душею мету нашого навчання в українській школі.

Ми почали з подивом і великою пошаною говорити про сучасних героїв України, які на жертівник Батьківщини склали не тільки своє молоде життя, наукову кар'єру, але й долю своїх родин. Ми цікавились Валентином Морозом, і ми горді, що наша школа обрала його своїм патроном.

Наші дорогі вчителі заохочували нас до науки. Треба подивляти їхню терпеливість до нас, їхні здібності у стосованні різних метод, якими вони таки зуміли перемогти нашу молодечу премудрість і довести нас до матури.

Історію ми зубрили добу за добою — аналізували — порівнювали добу руїни України з добою руїни Німеччини, Кореї, В'єтнаму, і аж тоді її зрозуміли. Пані директор — учителька історії зробила нас амбасадорами України, коректорами англійських енциклопедій, де пофальшовані відомості про Україну. Пані директор наклала на нас відповідальність за організування величавого відзначення тисячоліття християнства в Україні — 1988 року.

Правда, ми напрацювались і пережили багато в тому часі підготовки до матури. Але не менше, а може й багато більше переживали за нас наші дорогі батьки. Вони вчилися разом з нами, а деякі то й навіть на вечірні лекції приходили, коли учні були дуже зайняті чим іншим.

У житті кожної людини, громади й народу бувають різні події. На одні з них людина не має вирішального впливу, але бувають і

такі, над якими людина — розумна істота му- сить пригадуватись, до них змагати, над ними працювати, щоб її задуми-бажання стали дій- сними, реальними. Однією з важливих подій у нашому юному житті було бажання закінчи- ти українську середню школу, здати матураль- ний іспит, одержати свідоцтво зрілості — ди- плом. Сьогодні наші бажання сповнилися. Але ми одночасно зрозуміли, що це кінець вели- кого початку — початку дальшої праці над собою, початку академічного завершення на- ших знань з українознавства.

Прийдіть усі, наші дорогі батьки й учите- лі, щирі доглибні подяку за все зроблене для нас дотепер і просимо ще допомогти нам, ке- рувати нами, поки ми не станемо на добрий шлях самостійного життя.

Ще одне слово до вас, молодші друзі із шкільної лавки. Найщирішу пораду даємо Вам, ми, матуранти, після матури й досвіду. Не че- кайте, що матура впаде вам манною з неба. Тому працюйте вже від тепер, пильно й послі- довно вкладайте весь матеріал з українознав- ства у мозкові шухлядки, нехай це знання там вложиться-дозріє, а тоді буде матуру легко здати.

Дякуємо філії Українського Національно- го Об'єднання — спонзорів нашої школи. Ми будемо з любов'ю і вдячністю згадувати орга- нізацію УНО, яка через наших учителів дала нам змогу набутти стільки знання про нашу рі- дну Україну.

Пл. розв. Рената Хабурська
(абсольвентка Курсів Українознавства
ім. В. Мороза в Торонті, травень 1977 р.)

НА ДОПОМОГУ "ЮНАКОВІ"

З ініціативи Пластприят у Йонкерсі (США) відбулась тут у жовтні мистецька виставка чудових вишивок п-ні Мирослави Стахів п. н. "Україна у вишивці".

Виставка здобула широке признание серед україн- ської й чужомовної публіки.

Неприйнятий гонорар п-ні Стахів в сумі \$25 переси- лаємо на пресовий фонд "Юнака". При цій нагоді дяку- ємо особливо ст. пл. Дарці Мацюк і юначкам Еві Мли- нарик та Наталці Моцюк за їх солідну працю у буфеті під час цієї культурної імпрези.

За Пластприят

Ірина Г. Іванчишин (імпрезова референтна)
Сердечно дякуємо за пожертву. Вона дуже на часі.

Реданція

ЮВІЛЕЙНІ СВАТКУВАННЯ ПАТРІЯРХА ЙОСИФА І у Лорейні, Огайо

У місяці вересні 1977 р. українці в цілому світі святкували урочисто 85-річчя з дня народження і 60-річчя священства Блаженнішого Патріярха Йосифа І.

2-го жовтня наша українська католицька громада в Лорейні святочно відзначила цей Ювілей, і в ньому взяли участь наші пластуни та пластуни.

Свято відкрив о. д-р І. Нагаєвський, а програмову доповідь виголосив д-р Ю. Сілецький.

Ст. пл. Сузанна Пилипів відспівала

ТЕРЕНОВА ГРА

У понеділок 8-го серпня цілий табір мав теренову гру. Це була єдина теренова гра, яку ми мали під час цілого табору. Ми йшли зорганізованими групами через ліс і мали йти за білими стрічками та стрілками. Біля стрічок були сховані також листи, їх разом було п'ять. На кожному листі були намальовані два сліди, які ми мусіли назвати. Коли ми відчитали ті листи, треба було текст їх написати й принести з собою до табору.

Наша теренова гра не тривала дуже довго — лише годину і пів, але для тих, які блукали по лісі, вона здавалася довгою.

Пл. розв. Натруся Грушевська

НА НОВАЦЬКОМУ ВИШКОЛІ

Цього року вліті я поїхала на новацький вишкіл. Цей вишкіл відбувався на Пластовій Оселі "Вовча Тропа".

"Богородице Діво", а акомпанювала їй мандолінова оркестра, в якій грають члени юнацького гуртка "Сокіл" та гуртка юначок "Мани" під проводом пані О. Нагаєвської. Вірш у честь Ювілята відчитав пл. розв. Тарас Сілецький. Фортепіанове сольо "Весняна пісня" відіграла пл. розв. Дарія Пакуш. Вірш "Наша церква" продекламувала ст. пл. Зірна Стефанюк.

Свято закінчилося виступом церковного хору, який підспівав "Отче наш" та "Молитву за Патріярха". Члени

Багато юначок і юнаків була на цьому вишколі, і ми мали багато зайнять. Ми співали, писали, мали гутірки. Вишкіл був дуже корисний для нас усіх тому, що ми навчилися, як вести працю з малими дітьми.

Час вишколу пройшов наш дуже швидко, приємно і весело.

Пл. розв. Наталя Весоловська
30 Кур. УПЮ ім. С. Галечко, Нью-Йорк

ПЛАСТОВІ УСМІШКИ

Пл. уч. Аня Сілецька

Гуртон "Мани" з Лорейн, США. Сидять зліва: А. Сілецька, Д. Пануш, А. Химич. Стоять зліва: І. Оринчан, ст. пл. З. Стефанюк, М. Оринчан.

нами цього церковного хору є пластуни з гуртка "Мани" та пластуни з гуртка "Сокіл".

Своєю участю в цих святкуваннях ми склали квіточку нашої любови і пошани до китиці побанань, які склали ціла українська спільнота в діаспорі своєму великому мученикові Української Католицької Церкви, Блаженнішому Патріярхові Йосифові І.

Учасники Крайової Орлікиади в Австралії р. 1975, Сідней

Юначки перед збіркою на Ювілейній Пластовій Зустрічі 1976-77 р. в Яраманді перед зливним дощем і "потопом", що залляв цілу місцевість.

Після зливи сонечно рятує і табір, і настрій та висушує замонлі річі.

Гордість Австралії: Гурток юначок "Червона Іаліна", усі члени якого були одночасно іменовані пластунами вірлицями.

Частина учасників на дошколі в часі Крайового Семінара Виховників в Албурі.

Гуртон юначок "Суніці" частує традиційними "найворонками" у місяці вересні тому, що це місяць весни на цьому боці світу.

Усі знімки прислала пл. сен. Ірина Прудний, нр. ном. пла-
стунон Австралії.

ПОДЯКА ЗА ПРИВІТАННЯ

Крайова Пластова Старшина США щиро дякує за надіслані привіти Провоцям і Учасникам наступних таборів — 1977:

"Думками вернемось" — табір УПЮ-ок, Бобрівка,

"Морське цуцня" — табір УПЮ-ів, Бобрівка.

"Громозвід" — табір УПЮ-ів, Вовча Тропа,

"Діти матері Природи" — табір УПЮ-ок, Зелений Яр,

"Іскра Нескорених" — табір УПЮ-ів, Зелений Яр,

"Будучі Зорелети" — табір УПЮ, Льос-Анджелес,

"Жито, пшениця і всяка пашниця" — табір УПЮ-ок, Новий Сокіл,

"Цвіт України" — табір УПЮ-ок, Писаний Камінь,

"Путь Варяг у Греки" — табір УПЮ-ів, Писаний Камінь.

Молоді члени гуртка "Дині Лебеді" перед денлямацією "Бвашан зілля".

"Смолоскип волі" — табір УПЮ-ів, ОТК Чікаго,

"У дзвіниці мого серця" — МВПТ Школа Булавних, Гантер,

"Лісова Школа" — Гантер,

Вишкіл юнацьких виховників — Великобританія,

28-ий Пластовий Табір ім. Олени Теліги, Верховина, Великобританія,

"Тато, син, донька" — мандрівний табір на канойках.

ПРОХАЄМО

НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

● вирівняти негайно залеглу передплату, якщо хтось цього ще досі не зробив; біля Вашої адреси є число, яке вказує, до якого місяця і року заплачена Ваша передплата;

ДО НАС ПИШУТЬ:

До Редакції журналу "Юнак"
Пл. сен. Ольга Кузьмович

Дорога Редакторко!

Звертаємося до Вас з проханням. Як Вам відомо, у нас у Клівленді живе всім нам знаний маестро Григорій Китастий, якому цього року сповнилось 70 років життя.

Чомусь наша клівлендська громада цей його ювілей занедбала. Була чутка, що громада відсвяткує цей ювілей імпрезою, подібно, як це зробив Детройт, але досьогодні нічого на цей рік не заплановано.

Ми є ученицями маестра Китастого, і ми постановили зробити йому несподіванку — написати для нього вірш, який можна б було віддекламувати на його ювілею. Але покищо ювілею ніхто не робить.

Тому ми звертаємось до Вас із проханням помістити цей вірш у нашому журналі "Юнак". Будемо Вам дуже вдячні.

СКОБ!

пл. розв. Ірця Завадівська
та уч. Любця Завадівська

ПОЛТАВСЬКИЙ ОРЕЛ **(Маестрові Григорієві Китастому у 70-ліття)**

На просторах полях України
Появивсь непомітно Орел;
Біля славного міста Полтави
Юні крила свої розпростер.

Він заслухавсь у співі чудові,
Що неслись із полтавських гаїв...
Снував думу про казку чарівну
Та безмежно при цьому радів.

Так міцнішало серце орлине
Та від подуву вітру з степів.
Аж ось раз до Дніпра — до Славути
Дужим помахом крил полетів.

Побував Він у Києві ріднім;
В буйних хвилях Дніпра поринав...
Шукав скарбів, що нарід віками
У скарбницю народню вкладав.

І знайшов, і пірнув Орел в скарби;
Став найкращі із них вибирати,

Щоб, колись, ті народні перлини
На вершок, до небес підійнять!

Та зірвалася десь буря зловісна!
Закрутила у шал свій Орла...
І далеко від рідного краю,
На чужину Його понесла!

Та не в силі було хуртовині
Крил орлиних, могутніх зламати!
Він здійснюєсь понад хмари високо!
Зумів бурі й вітри подолати.

Поборов Він усі хуртовини
Й полетів у заморські краї...
Знову так, як колись над Славутом,
Розпростер дужі крила свої.

Та не сам опинивсь поза морем;
У тім краю чужім Він зібрав
Вірних друзів — орлів України,
З ними долю свою поділяв.

Разом, дружньо ті скарби-перлини,
Що з скарбниці народньої взяв,
На цій вільній землі Вашингтона
До висот — до небес підійняв!

Показав їхню велич, могутність;
Їх красу подивляв увесь світ!
Ще й від себе перлину докинув:
Післав рідній землі свій привіт!

І сьогодні Орел цей між нами...
Його крил не зламати віграм!
Ними гідно зумів захистити
Рідний скарб — наш прабатьківський
храм.

Тож вітай! поміж нами, наш Орле,
Бандуристе з полтавських гаїв!
Нехай Бог стереже Тебе завжди...
Захищає від бур та вітрів!

пл. розв. Ірця Завадівська
пл. уч. Любця Завадівська
Клівленд, 1977 р.

ЧИ ЗНАЄТЕ ТУ ПЛАТІВКУ?

ДАНЧИК

Часто кажуть, що тяжко зберегти народню культуру та ідентичність у сьогоднішньому світі, бо неможливо оминати вплив американізації, який переслідує нас з усіх боків. А подумайте, як багато тяжче мусить бути для молодого хлопця, який мусить зберегти подвійну культуру. А саме це зумів зробити наш друг, ст. пл. Богдан Андрусин. Його батько українець, мама білоруска, а сам Богдан говорить плавно і по-українськи і по-білоруськи та цікавиться культурою обох народів.

І ось недавно Данчик випустив свою першу платівку, на якій виконує чотирнадцять білоруських народних пісень. Його легкий, милозвучний тенор їм дуже добре підходить, а самі пісні гарно виконані і аранжовані. Мені особисто найкраще подобалися "Беларусочка" і "Каханне". Данчик також сам собі акомпанює на гітарі. У деяких піснях йому помагає на скрипці і на гітарі Юрій Турчин.

Я певний, що платівка Данчика буде подобатись слухачам кожного віку, і тому рекомендую її всім. А нашому талановитому другові бажаю всього найкращого і сподіваюсь, що швидко випустить ще другу платівку, цим разом виконуючи чотирнадцять українських пісень.

Ст. пл. Олесь Кузишин

.....

Прийшла зима біловолоса...
Неначе білим полотном,
Блискучим снігом одяглось
Село і поле за селом.
Над полем синьою дугою
Широке небо простялось...
І мов сльозою золотою
Блискуче сонце налилось.

Андрій Бобенко
1888 р.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

д-ра ОЛЕКСАНДРА СУШКОВА

складаємо \$20.00 на пресовий фонд "Юнака"

Ярослава і Лідія Черники

із синами Борисом і Ігорем

Елмгарст, США

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

д-ра ОЛЕКСАНДРА СУШКОВА

складаємо \$20.00 на пресовий фонд "Юнака"

Стефан і Стефанія Савчуки

з сином Ігорем

Елмгарст, США

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖІ

Р. ГРИЦИНИ

Astro Travel Service

2204 BLOOR ST. WEST — TORONTO 9, ONTARIO

Telephone: 766-1117

- Полагоджує всі справи у зв'язку із спровадженням рідні з України та інших країн Східної Європи.
- Продає квитки на всі літунські, корабельні та автобусові лінії світу.
- Нотаріально завірює всі потрібні документи.

Друзі і Подруги!

Чим більше буде передплатників, тим кращим буде наш журнал «Юнак». Тому хай кожний чи кожна з Вас: 1) подбає, щоб всі члени Вашого гуртка стали передплатниками «Юнака», 2) приєднає для «Юнака» принаймні одного нового передплатника з-поміж тих Ваших друзів чи подруг, що не належать до Пласту.

**ПОМОЖІТЬ НАМ
зробити "добре діло"
і перешліть
дарункову передплату**

для зразкових, але незаможних юнаків та юначок, особливо з європейських та південно-американських країн. Вони бажали б дістати та читати «Юнака», але самі не можуть собі його передплатити.

Адміністрація

СПИСОК ДАТКІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАКА",

що вплинули до 30 листопада 1977 р.

США:

Пластуни сеньйори, приятелі і знайомі, Вашингтон, замість квітів на могилу св. п. мгр-а Петра Шарка, Батьна пл. сен. Терені Бенъ (посмертна згодна у "Юнаку" ч. 12 (77)) 80.00

Пластуни сеньйори, члени ОУ УПС, Трентон, замість квітів на могилу св. п. Анастасії Корчмарик 70.00

Остап Корчмарик, 49-ий Курінь ім. Д. Вітовського, приятелі, Трентон, замість квітів на могилу св. п. Настуні Корчмарик 70.00

Степан і Іванна Білий, в десяту болючу річницю смерті св. п. ст. пл. Ореста Юрія Білого 25.00

Ірина Дибко-Шраменко, Пассейн, замість квітів на могилу св. п. мгр. Ярослава Яворського 20.00

Ярослав і Лідія Черники із синами Борисом і Ігорем, Елмгарст, замість квітів на могилу св. п. д-ра Олександра Сушнова 20.00

Стефан і Стефанія Савчуки із сином Ігорем, Елмгарст, замість квітів на могилу св. п. д-ра Олександра Сушнова 20.00

Ст. пл. Тоска Кекіш, Чікаго, у світлу пам'ять Вуйна, св. п. мгр-а Романа Кекіша 20.00

Пластова Станиця Лорейн 10.00

Пл. юн. Світлана Кочман, Чікаго 5.00

Пл. юн. Марта, Орест і Оля Попелі, Рівер Форест 2.00

Пл. юн. Оксана Подоляк, Філядельфія 1.00

Пл. юн. Степан Сідлярчук, Бостон 1.00

Пл. сен. Ірина Іванишин, Клівленд 1.00

Ст. пл. Ігор Поліщук, Балтімор 1.00

США разом 346.00

КАНАДА:

Пл. юн. Марта Варениця, Едмонтон 5.00

ІНШІ КРАЇНИ:

Пл. сен. Ольга Пендюк, Банбері, Великобританія \$ 1.95

АВСТРАЛІЯ:

по 0.62 дол. склали: пл. юн. С. Нечипорук, Кенлі Вейл, пл. сен. Е. Козьолковська, Стратфілд, пл. юн. Г. і С. Бурковські, Честер Гілл, пл. юн. А. і І. Фільварнів, Сефтон, пл. юн. Д. Гарасимів, Бералія, пл. юн. Я. Гошовська, Каррамар, пл. сен. М. Гаврилів, Честер Гілл, пл. юн. М.

Іванчук, Каррамар, пл. юн. Р. Валіхновський, Обурн, пл. юн. Р. Вовк, Джіравін, пл. сен. М. Хамула, МенЛавд.
Разом 8.77
Усі разом \$359.77

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

НАСТУНІ КОРЧМАРИК

складаємо \$70.00 на пресовий фонд "Юнака" по \$20.00 — Остап Корчмарик — син; 49-ий Курінь ім. Д. Вітовського, Трентон; Леся і Євген Обаранці, Трентон; \$10.00 — Віра, Ростислав і Тарас, Минитин, Ярдвілл, США.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

АНАСТАСІЇ КОРЧМАРИК

кол. пластуни, членки Пластприятю та Матері пл. юн. Сноба Остапа, що упокоїлася після короткої та важкої недуги на 48-му році життя, 8-го жовтня 1977 р. в Трентоні, Н. Дж., США, складаємо \$70.00 на пресовий фонд "Юнака" і просимо про молитви за спокій її праведної душі. Родині Покійної, а зокрема її мужеві д-рі Богданові та синові Остапові — складаємо цією дорогою наші щиродружні співчуття.

Осередон Праці УСП

Трентон, Н. Дж., США

Замість квітів на свіжу могилу

св. п.

мгр-а ЯРОСЛАВА ЯВОРСЬКОГО

складаю \$20.00 на пресовий фонд "Юнака"

Ірина Дибко-Шраменко

Пассейн, США

У світлу пам'ять

могого Дорогого Вуйна

св. п.

мгр-а РОМАНА КЕКІША

складаю \$20.00 на пресовий фонд "Юнака"

ст. пл. Тоска Кекіш

Чікаго, США

В десяту болючу річницю смерті

св. п.

ст. пл. Л. Ч. ОРЕСТА ЮРІЯ БІЛОГО

складаємо \$25.00 на пресовий фонд "Юнака"

Степан і Іванна Білий — батьки

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна
та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ і ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстаршій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Пластун Ти, юнак?

ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!

Щадити щоденно учись!

Як будеш студент,

Той доляр, той цент

Тобі допоможе колись

Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ "Самопоміч" платить 5½% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є

Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Праця і ощадність забезпечать

Вашу майбутність!

Пластуни і Пластунки,

учні свято-миколаївських шкіл,

складайте свої ощадності у

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ.

Спілка приміщується в будинку

Вашої школи і є відкрита від
год. 10 до 1 по полудні.

4 Bellwoods Ave., Tel.: 366-4529
Toronto, Ont. M6J 2P4

“ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО”

можна набути

- в Канаді: у Адміністрації
“Юнака”:

“Yunak” — Magazine,

2150 Bloor St. W.

Toronto, Ont. M6S 1M8 Canada

ЦІНА — \$9.00

**Друкарня
КИЇВ**

виконує
всю
друкарську
роботу.

Друкуємо

- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні
запрошення
- фірмові
друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 363-7839
860 Richmond St. West, Toronto 2-B, Ont.

Хто з Вас подорожує

- літаком ● кораблем ● поїздом ● автобусом
- у Канаді чи поза Канадою
повинен купити подорожний квиток та одер-
жати безплатно потрібні інформації і поради
в українському подорожному бюроі

МАРКІЯНА КОГУТА

і

ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA

If not delivered please return to:

YUNAK Magazine

2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada

RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна: \$1.00

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

“... виховання — це надавання думкам і почуванням якогось напрямку”, — каже Олександр Тисовський-Дрот. Пластова преса саме й сприяє виконанню цього завдання.

Читайте ж і **СВОЄЧАСНО** передплатуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і новинів та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал дорослого членства Пласту, Пластприяту і загалу батьків, які цікавляться вихованням і громадськими справами.

● Присилайте передплати **З ПОЧАТКОМ КОЖНОГО РОКУ** (до 1 березня!), бо своєчасні передплати уможливають дешевшу пересилку журналів.

● Надсилайте дописи (хроніку, знімки, “молоде перо”, ілюстрації тощо), діліться своїми зауваженнями щодо змісту і вигляду журналів, втримуйте зв'язок з редакціями. Ставайте співучасниками пластового самовиховання.

БОРСУК

ІЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

ВОВК

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ГОТУР

ОЛЕНЬ